

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Егоров А. Краткий обзор трансформационных игр [Электронный ресурс] / А. Егоров. – Электронный журнал. Режим доступа : <https://www.b17.ru/article/37859/>
2. Біобібліографія : [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%BE%D1%83%D1%85%D0%B0%D1%83>
3. Про авторські та суміжні права [Електронний ресурс] // Закон України / Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T379200.html
4. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

УДК 159.9 (477)

Калениченко Р.А.,

Київський національний університет будівництва і архітектури, м. Київ

Мустафасв Г.Ю.,

Університет державної фіскальної служби України, м. Ірпінь

Льовкіна О.Г.,

Університет державної фіскальної служби України, м. Ірпінь

МІСЦЕ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ СЕРЕД ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ ТА ТЕХНОЛОГІЙ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Соціально-економічні перетворення, які постійно відбуваються у суспільстві, освітня реформа ставлять нові вимоги до особистості сучасного фахівця. Все більшого значення для фахівця набуває здатність бути суб'єктом свого професійного розвитку та самостійно знаходити вирішення соціально та професійно значущих проблем в умовах мінливої дійсності [1].

Зараз усе частіше говориться про формування особистості сучасного полівалентного фахівця. Причому мається на увазі, що сучасне суспільство все більше потребує творчої особистості, здатної до високого рівня адаптації та самореалізації, яка проектує своє майбутнє, свій шлях, ставить перед собою чіткі завдання самовиховання, самовдосконалення та самоосвіти. А саме креативність є характерною ознакою творчої людини, здатної за власною ініціативою

II Міжнародна науково-практична конференція ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

реалізувати свій потенціал, з вибором відповідних способів. Це потребує зміни соціально-психологічного супроводу навчально-виховного процесу, спрямування його на розвиток креативного середовища в освітній установі. І тут особливе місце соціогуманітарних дисциплін.

Повинен змінюватися вектор такого супроводу, спрямованого на створення креативного середовища освітньої установи. Саме середовище має вибудовуватися навколо інтересів УЧНЯ та виконувати функцію адаптації ВНЗ-ду до індивідуальних особливостей і суб'єктивних потреб студентів.

Зазвичай, як базовий принцип при формуванні теоретичних основ психологічного супроводу, вчені обирають суб'єктно-орієнтаційний підхід, який, насамперед, враховує активність і внутрішній потенціал суб'єкта, а отже його іманентне право самостійно здійснювати вибір і нести за нього відповідальність [9, 10]. Тому, головною метою соціально-психологічного супроводу навчально-виховного процесу у ВНЗ є допомога суб'єкту (клієнту) повноцінно реалізувати себе у професійній (навчальній) сфері.

Аналіз теоретичних та емпіричних даних з цього питання дозволяє операціоналізувати поняття «психологічний супровід» як комплексний метод, що забезпечує зовнішні умови для прийняття оптимальних рішень суб'єктом діяльності в різних ситуаціях життєвого вибору. Іншими словами, сенс соціально-психологічного супроводу полягає в тому, щоб навчити людину розв'язувати свої проблеми самостійно. Важливим положенням цього процесу є активізація саморозвитку суб'єкта діяльності, котра є необхідною умовою його професіоналізації (навчання). Отже, основними завданнями соціально-психологічного супроводу у ВНЗ є максимальне розкриття потенційних можливостей викладача й студента, створення умов для повноцінного та максимального прояву позитивних сторін його індивідуальності й ефективної ампліфікації (збагачення) професійного (навчального) досвіду.

Підґрунтя соціально-психологічного супроводу становить єдність чотирьох функцій: діагностики суті проблеми, яка виникла; інформації стосовно природи проблеми та шляхів її розв'язання; консультації на етапі прийняття рішення й розробки стратегії вирішення проблеми; первинної допомоги на етапі реалізації розробленого плану.

Професійна соціалізація випускників ВНЗ уможливорюється успішним подоланням кризи переходу від навчальної до професійної діяльності. Умова подолання кризи – високий розвиток особистісної та предметної (фахової) рефлексії, прояв якої здійснюється засобами комунікації. Саме розвиток комунікативної компетентності визначає конструктивний або деструктивний вплив рефлексії на перебіг професійної соціалізації. Висока рефлексивність як така ще не забезпечує успішності професійної соціалізації. Комунікативна

II Міжнародна науково-практична конференція ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

компетентність виступає ланкою, що опосередковує проявлення рефлексії у трудовому процесі. Висока рефлексивність у поєднанні з високою комунікативною компетентністю сприяє успішній професійній соціалізації; висока рефлексивність у поєднанні з низькою комунікативною компетентністю ускладнює цей процес. Відтак, успішний перебіг професійної соціалізації вимагає наявності двох необхідних умов (жодна з яких не є достатньою): 1) розвитку особистісної та соціальної рефлексії, 2) комунікативної компетентності [12].

Вже було зазначено, що саме креативність є характерною ознакою творчої людини, здатної за власною ініціативою реалізувати свій потенціал, з вибором відповідних способів. Це потребує зміни соціально-психологічного супроводу навчально-виховного процесу, спрямування його на розвиток креативного середовища в освітній установі. І соціогуманітарні дисципліни посідають тут особливе місце.

Компоненти креативної особистості: мотиваційний, інтелектуальний, емоційний та комунікативний. Для їх розвитку потрібно розширяти рольовий простір кожного студента й включати його в різноманітні види діяльності, які забезпечують йому творчу самореалізацію та створюють досвід соціальних відносин.

Використовуючи педагогічні технології при викладанні соціогуманітарних дисциплін, насамперед слід формувати інноваційну особистість. Актуалізація когнітивного дисонансу між цінностями навчання у ВНЗ та майбутньої професійної діяльності, в контрольованих умовах соціально-психологічного супроводу навчального процесу, а саме при викладанні соціогуманітарних дисциплін, виступатиме підґрунтям процесу становлення індивідуально-психологічної адаптованості студентів до професійних криз. Елементи кризи можуть актуалізуватись шляхом одночасного впровадження альтернативних вимог щодо мотивів, умов і способів діяльності; амбівалентних обґрунтувань її сенсу; варіювання статусу учасників тренінгу; введення елементів змагальності та діяльності в умовах дефіциту часу, інформації та ресурсів [12].

Сучасне суспільство все більше потребує творчої особистості, яка має високий рівень адаптації і самореалізації, проектує своє майбутнє, свій шлях, ставить перед собою чіткі завдання самовиховання, самовдосконалення й самоосвіти. Соціально-психологічний супровід професійного становлення майбутніх фахівців – це своєчасна вказівка можливих професійних перспектив, а при необхідності – психологічна й педагогічна допомога та підтримка у виборі шляхів професійного й особистісного розвитку, яка може реалізовуватися як засобами психологічної служби, так і шляхом конструювання змісту навчальних дисциплін та використання сучасних методів навчання.

II Міжнародна науково-практична конференція ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Не треба забувати, що саме креативність є характерною ознакою творчої людини, здатної за власною ініціативою реалізувати свій потенціал, з вибором відповідних способів. Це потребує зміни соціально-психологічного супроводу навчально-виховного процесу, спрямування його на розвиток креативного середовища в освітній установі. І тут особливе місце соціогуманітарних дисциплін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кокун О.М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця: Моно-графія. – К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2012. – 200 с.
2. Корольчук М.С., Крайнюк В.М. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Ніка-Центр, 2006. – 580 с.
3. Калениченко Р.А. Психологічне забезпечення підрозділів охорони: Дис... к-та психол. наук. – К.: Інститут психології ім. Г.С.Костюка АПН України, 2004. – 261 с.
4. Калениченко Р.А. Бараннік В.А. Психологічні особливості комунікативної креативності студентів // Зб. наук. праць Київського міжнародного університету. – Вип. 9. – Київ, 2006.
5. Калениченко Р.А. Соціально-психологічне забезпечення розвитку особистості у сфері вищої освіти: Монографія / Під. ред. Гриніва О.І., Пилипенка О.І. – К.: КиМУ, 2010. – 234 с.
6. Калениченко Р.А. Вдосконалення технологій соціально-психологічного супроводу навчально-виховного процесу у ВНЗ / Соціалізація студентської молоді в процесі професійної підготовки: Зб. наук. праць / [Ківенко Н.В., Богдановський І.В., Пилипенко О.І., Стасюк В.В., Тарапатова Н.М., Калениченко Р.А., Петухова І.О. та інші]; за заг. ред. Н.В. Ківенко. – Ірпінь: Вид-во Національного університету ДПС України, 2015. – С. 55-65 с.
7. Комунікативні процеси в навчанні: Навчально-методичний комплекс дисципліни / Г.Ю. Мустафасєв; Ю.Г.Поводюк. – Ірпінь.: НУДПСУ, 2012. – 426 с.
8. Психолого-педагогічне забезпечення навчально-виховного процесу: Навч. посібник / В.М. Смірнов; М.В. Руденко, Р.А. Калениченко, В. О. Гаврилюк. – К.: КНУБА, 2014. – 432 с.
9. Психологічне супроводження військовослужбовців в діяльності за екстремальних умов / під науковою редакцією доктора психологічних наук, професора Ложкіна Г.В. – К.: В/ч А 0515, 2003. - 140 с.